

ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ – ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Με το άρθρο 56 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του Ν. 3938/2011 που έχει ως εξής:

Άρθρο 1 του Ν. 3938/2011

1. Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη συνιστάται και λειτουργεί Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, υπαγόμενο απευθείας στον Υπουργό. Το Γραφείο είναι αρμόδιο για τη συλλογή, την καταγραφή, την αξιολόγηση και την περαιτέρω προώθηση προς διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες ή Αρχές καταγγελιών για πράξεις του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς του και αφορούν: α. βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα, β. παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, γ. παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου δ. παράνομη συμπεριφορά που υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση για λόγους εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής ή θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού ή της ταυτότητα φύλου και ε. κάθε άλλη προσβλητική της προσωπικότητας συμπεριφορά σε βάρος ατόμου που βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια, καθώς και τις συναφείς πράξεις, εφόσον αυτές εκδηλώθηκαν από το ίδιο πρόσωπο στον ίδιο τόπο και χρόνο.
2. Οι καταγγελίες πρέπει να είναι επώνυμες και γραπτές και να υποβάλλονται στο Γραφείο ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, αυτοπροσώπως ή μέσω πληρεξούσιου δικηγόρου. Το όνομα και τα άλλα στοιχεία ταυτότητας του καταγγέλλοντος μπορεί να μην ανακοινώνονται κατά το στάδιο της διερεύνησης αν το ζητήσει εγγράφως ο ενδιαφερόμενος. Αν κατά την κρίση της Επιτροπής η διερεύνηση δεν είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος, ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται ότι η καταγγελία του θα τεθεί στο αρχείο, εφόσον ο ίδιος δεν συναινέσει εγγράφως στην ανακοίνωση του ονόματός του. Αν ο καταγγέλλων αγνοεί την ελληνική γλώσσα, μπορεί να παραστεί με διερμηνέα. Αν ο καταγγέλλων αδυνατεί να γράψει, η καταγγελία γίνεται προφορικώς, καταγράφεται από υπάλληλο του Γραφείου και συντάσσεται έκθεση στην οποία γίνεται ειδική μνεία της αδυναμίας του καταγγέλλοντος να γράψει. Η έκθεση υπογράφεται από τον καταγγέλλοντα και τον υπάλληλο του Γραφείου που τη συνέταξε. Όταν η καταγγελία είναι ανώνυμη διερευνάται μόνο εφόσον περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία που παρέχουν βάση για τη διερεύνησή της, άλλως τίθεται στο αρχείο με πράξη της Επιτροπής της επόμενης παραγράφου. Το Γραφείο επιλαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως, παραγγέλλοντας σχετική έρευνα, μετά από πληροφορίες με συγκεκριμένα στοιχεία για περιστατικά της παραγράφου 1 και ιδίως όσων προέρχονται από δημοσιεύματα ή εκπομπές Μ.Μ.Ε.. Το Γραφείο επιλαμβάνεται επίσης περιστατικών αρμοδιότητάς του μετά από εντολή του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη.
3. Στο Γραφείο συνιστάται Τριμελής Επιτροπή, η οποία συγκροτείται από έναν επίτιμο δικαστικό λειτουργό ή συνταξιούχο του Συμβουλίου της Επικρατείας-Νομικού Συμβουλίου του Κράτους-Ελεγκτικού Συνεδρίου ή διατελέσαντα στη θέση του Συνηγόρου ή βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη ή Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης

ή Πρέσβη επί τιμή, ως πρόεδρο, ένα μέλος του Γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και έναν επίτιμο εισαγγελικό λειτουργό, ως μέλη." Η Επιτροπή αξιολογεί κάθε καταγγελία ή περιστατικό για το αν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Γραφείου και αποφασίζει με πράξη της είτε για την υποβολή πρότασης διερεύνησης σύμφωνα με την παράγραφο 4 είτε για την προώθηση προς διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες είτε για τη θέση τους στο αρχείο ως αβάσιμα ή ανεπίδεκτα εκτίμησης. Αν η καταγγελία ή το περιστατικό αφορά και αξιόποινη πράξη αυτεπαγγέλτως διωκόμενη, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Π.Δ.. Η Επιτροπή υποχρεούται να γνωστοποιεί στις αρμόδιες αρχές κάθε καταγγελία που περιέρχεται σε αυτή και δεν ανάγεται στις αρμοδιότητες του Γραφείου.

4. Σε περιπτώσεις σοβαρών καταγγελιών ή περιστατικών της παραγράφου 1 ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη μπορεί, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής, να αναθέτει τη διερεύνηση σε ένα από τα μέλη της Επιτροπής. Η διερεύνηση της πειθαρχικής υπόθεσης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου πειθαρχικού δικαίου. Στην περίπτωση αυτή το Γραφείο ενημερώνει αμέσως τον Αρχηγό του οικείου Σώματος, για την αναστολή της τυχόν ασκηθείσας πειθαρχικής δίωξης και τη διαβίβαση αμέσως στο Γραφείο των συλλεχθέντων στοιχείων για συσχέτιση. Διοικητικά μέτρα που προβλέπονται από το πειθαρχικό δίκαιο του οικείου Σώματος και έχουν ληφθεί σε βάρος του πειθαρχικά ελεγχόμενου δεν θίγονται. Μετά το πέρας της πειθαρχικής έρευνας, το πόρισμα αυτής με το φάκελο της πειθαρχικής δικογραφίας υποβάλλεται στον Αρχηγό του οικείου Σώματος για την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, χωρίς τη διενέργεια άλλης έρευνας.

5. Η Επιτροπή της παραγράφου 3 επιλαμβάνεται επίσης υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε βάρος της Ελλάδας για παράβαση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ν.δ. 53/1974), με την οποία διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης. Στις περιπτώσεις αυτές η Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και οι αντίστοιχες Υπηρεσίες προσωπικού των άλλων Σωμάτων διαβιβάζουν την ως άνω απόφαση και το σχετικό πειθαρχικό φάκελο στην Επιτροπή, η οποία επανεξετάζει την υπόθεση λαμβάνοντας υπόψη της ιδίως όσα έκανε δεκτά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποφασίζει την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης.

6. Η Επιτροπή διαβιβάζει την απόφαση για την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης με όλα τα στοιχεία του φακέλου στον Αρχηγό του οικείου Σώματος, ο οποίος δεσμεύεται από την απόφαση και διατάσσει νέα έρευνα, σύμφωνα και με όσα γίνονται δεκτά από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Στο πλαίσιο της επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας είναι δυνατόν να ασκηθεί ή να συμπληρωθεί η πειθαρχική δίωξη και να επιβληθεί η προσήκουσα πειθαρχική ποινή ανεξάρτητα από την αρχική εκδίκαση της υπόθεσης. Για τον υπολογισμό του χρόνου παραγραφής που προβλέπεται από τις πειθαρχικές διατάξεις κάθε Σώματος δεν υπολογίζεται το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την έκδοση της απόφασης του αρμόδιου, κατά περίπτωση, πειθαρχικού οργάνου, σύμφωνα με το άρθρο 39 του π.δ. 120/2008 (ΦΕΚ 182 Α'), το άρθρο 5 του π.δ. 187/2004 (ΦΕΚ 187 Α'), το άρθρο 25 παρ. 9 του ν.δ. 343/1969 (ΦΕΚ 238 Α') και το άρθρο 18 παράγραφοι 9 και 10 του ν.δ. 935/1971 (ΦΕΚ 149 Α') μέχρι την περιέλευση στην Επιτροπή της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά τα λοιπά ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από το

πειθαρχικό δίκαιο του Σώματος στο οποίο ανήκει το προσωπικό. Αν η Επιτροπή κρίνει ότι δεν απαιτείται η εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης διαβιβάζει την απόφασή της στη Διεύθυνση Προσωπικού του οικείου Αρχηγείου προκειμένου να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο.

7. Το Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας μπορεί να ζητεί στοιχεία από οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία ή Υπηρεσία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι οποίες υποχρεούνται να τα γνωστοποιούν ή να διαβιβάζουν αντίγραφα εγγράφων που αφορούν την υπόθεση, εκτός αν προστατεύονται από απόρρητο. Δεν ισχύει το ιατρικό απόρρητο για τα στοιχεία που ζητούνται με αιτιολογημένο έγγραφο του Γραφείου και είναι αναγκαία για τη διερεύνηση των υποθέσεων της παραγράφου 1. Τα στοιχεία της παρούσας παραγράφου χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση της αποστολής του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

8. Τα πειθαρχικά όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος υποχρεούνται να εξετάζουν κατά προτεραιότητα κάθε πειθαρχική υπόθεση που τους ανατίθεται από την Επιτροπή και αφορά σε πράξεις της παραγράφου 1 και να ενημερώνουν το Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας για το αποτέλεσμα της εξέτασης κάθε υπόθεσης που τους ανατέθηκε από την Επιτροπή. Τα ίδια πειθαρχικά όργανα υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς τυχόν παρατηρήσεις της Επιτροπής που αφορούν την πειθαρχική έρευνα. Αυτός που υποβάλλει καταγγελία σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δικαιούται να πληροφορείται, ύστερα από αίτησή του, το αποτέλεσμα της καταγγελίας του, ενώ πρόσβαση επί των στοιχείων του φακέλου μπορεί να αποκτήσει οποιοσδήποτε υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α').

9. Η Επιτροπή υποβάλλει κατ' έτος έκθεση στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη για τις δραστηριότητες του Γραφείου και τα προτεινόμενα μέτρα βελτίωσης της λειτουργίας του. Στην έκθεση επισημαίνονται οι διαπιστώσεις της Επιτροπής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, για τα αίτια της παραβατικής συμπεριφοράς του ένστολου προσωπικού των Σωμάτων, αξιολογούνται τα πορίσματα των πειθαρχικών οργάνων και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς του προσωπικού και τη βελτίωση του πειθαρχικού ελέγχου. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή της Βουλής, προς ενημέρωση των μελών της. Στον ιστότοπο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναρτώνται κατ' έτος στατιστικά στοιχεία των υποθέσεων που επελήφθη η Επιτροπή.

10. Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος -Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, καθώς και κάθε άλλη δημόσια αρχή ή Υπηρεσία, υποχρεούνται να παρέχουν άμεση και ουσιαστική συνδρομή στο προσωπικό του Γραφείου για την εκπλήρωση της αποστολής του.

11. Το Γραφείο εδρεύει στο Νομό Αττικής και διαθέτει πρόσβαση σε άτομα με αναπηρία. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και τις δαπάνες λειτουργίας του εγγράφονται στον προϋπολογισμό του ειδικού φορέα «Ελληνική Αστυνομία».

12. Η λειτουργία του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας δεν υποκαθιστά τις υφιστάμενες δομές υποβολής και εξέτασης καταγγελιών αυθαιρεσίας σε

άλλα όργανα ή αρχές.

13. Το Γραφείο στελεχώνεται με το αναγκαίο και κατάλληλο για τη λειτουργία του προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, το οποίο αποσπάται σε αυτό, με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, για χρονικό διάστημα μέχρι τριών ετών που μπορεί να ανανεώνεται μία φορά. Το προσωπικό αυτό πρέπει να διακρίνεται για την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητά του, το ήθος και τη διαγωγή του, την υπευθυνότητα και αποφασιστικότητά του. Το ένστολο προσωπικό των ως άνω Σωμάτων απαιτείται επιπλέον να έχει αξιολογηθεί, κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών, με το γενικό χαρακτηρισμό «εξαιρετος» και να έχει κριθεί ευμενώς από τα αρμόδια συμβούλια κρίσεων.

14. Τα μέλη της τριμελούς Επιτροπής διορίζονται με τους αναπληρωτές τους, με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη." Το μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και ο αναπληρωτής του προτείνονται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ύστερα από σχετικό έγγραφο του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη. Ο πρόεδρος της Επιτροπής ασκεί και τη διοίκηση του Γραφείου. Η θητεία των επίτιμων δικαστικών λειτουργών στις εν λόγω θέσεις ορίζεται διετής και μπορεί να ανανεωθεί μία φορά για δύο ακόμη έτη.

15. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται οι οργανικές θέσεις του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, ρυθμίζονται τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας αυτού, καθορισμού των επί μέρους αρμοδιοτήτων και καθηκόντων των οργάνων και του προσωπικού του, διαδικασιών υποδοχής και ενημέρωσης των πολιτών, συνεργασίας με τα Σώματα, τις Υπηρεσίες και τους φορείς και κάθε άλλο σχετικό με αυτά θέμα.

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι αποδοχές των επίτιμων δικαστικών λειτουργών που μετέχουν στην Επιτροπή της παραγράφου 3.

Με το άρθρο 18 παρ. 1 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3094/2003 που έχει ως εξής:

«Άρθρο 1
Αποστολή

1. Η ανεξάρτητη αρχή "Συνήγορος του Πολίτη" έχει ως Αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

«Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης ως Αποστολή του την προάσπιση και προαγωγή των

συμφερόντων του παιδιού, καθώς και την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.»

«Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται ως «Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης, για την πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας» σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 17 του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου, στη σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, που υιοθετήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2002.»

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 13 παρ.5 Ν.3488/2006,ΦΕΚ Α 191/11.9.2006, ορίζεται ότι:

"Οπου στα άρθρα 1 έως και 4 του ν. 3094/2003 αναφέρονται οι όροι "δημόσιες υπηρεσίες" ή "υπάλληλος", προστίθεται "και ιδιώτες / ιδιώτης για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Οδηγίας 2002/73/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 25 παρ.5 Ν.3896/2010,ΦΕΚ Α 207/8.12.2010, ορίζεται ότι:

"Οπου στα άρθρα 1 έως και 4 του ν. 3094/2003 αναφέρονται οι όροι "δημόσιες υπηρεσίες" ή "υπάλληλος", προστίθεται "και ιδιώτες / ιδιώτης, για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη".

"Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται και φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη και στις συνθήκες εργασίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 7 της Οδηγίας 2002/73/EK και του νέου άρθρου 8α της Οδηγίας 76/207/EOK."

«Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται και φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής στις δημόσιες

υπηρεσίες και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 της Οδηγίας 2004/113/EK.».

"Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά: α) την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εξέλιξης και στην επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης με σκοπό την απασχόληση, β) τις συνθήκες και τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 της Οδηγίας 2006/54/EK."

"2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από έξι Βοηθούς Συνηγόρους. Ο Συνήγορος του Πολίτη αναθέτει σε Βοηθούς Συνηγόρους την εκτέλεση των καθηκόντων του Συνηγόρου για το Παιδί, καθώς και την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού."

Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ευθύνονται, δεν διώκονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που διενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, εξύβριση ή παραβίαση του απορρήτου.

Με το άρθρο 19 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 3 του ν. 3394/2003 που έχει ως εξής:

«Άρθρο 3 Αρμοδιότητες

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, δ) των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Εξαιρούνται οι Τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια

υπηρεσία" ή "δημόσιες υπηρεσίες" νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής.

"Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη για την εκπλήρωση της κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 Αποστολής αυτού ως φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2002/73/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη."

"Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη για την εκπλήρωση της κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 Αποστολής αυτού ως φορέα για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της οδηγίας 2006/54/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη."

Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4.

2. Στην αρμοδιότητα του δεν υπάγονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα, που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια.

"Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητα του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ο Συνήγορος του Πολίτη ενεργεί ως φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπτηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, καθώς και τις περιπτώσεις όπου ενεργεί ως φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη."

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό:

i) προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση

που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής.

"Όταν ο Συνήγορος του Πολίτη ενεργεί ως φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του νόμου αυτού, επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων, δικαστικών ή εισαγγελικών αρχών, έως τη διεξαγωγή της πρώτης συζήτησης στο ακροατήριο ή την άσκηση ποινικής δίωξης ή έως ότου το αρμόδιο δικαστήριο ή η αρμόδια δικαστική αρχή αποφανθεί επί αιτήσεως παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας."

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη με απόφαση του αναθέτει Αρμοδιότητες στους Βοηθούς Συνηγόρους, εποπτεύει και συντονίζει το έργο τους.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρόεδρο της Βουλής, συζητείται κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, ειδικές εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

«Ο Συνήγορος του Πολίτη διενεργεί έρευνες και δημοσιεύει ειδικές εκθέσεις για την εφαρμογή και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης χωρίς διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπτηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.»

«Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης, για την πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, διενεργεί έρευνες και δημοσιεύει εκθέσεις σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του «Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας», όπως αυτό κυρώνεται δια του παρόντος νόμου.»

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 13 παρ.5 Ν.3488/2006,ΦΕΚ Α 191/11.9.2006,ορίζεται ότι:

".Οπου στα άρθρα 1 έως και 4 του ν. 3094/2003 αναφέρονται οι όροι "δημόσιες υπηρεσίες" ή "υπάλληλος", προστίθεται "και ιδιώτες / ιδιώτης για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Οδηγίας 2002/73/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 25 παρ.5 Ν.3896/2010,ΦΕΚ Α 207/8.12.2010,ορίζεται ότι:

"Οπου στα άρθρα 1 έως και 4 του ν. 3094/2003 αναφέρονται οι όροι "δημόσιες υπηρεσίες" ή "υπάλληλος", προστίθεται "και ιδιώτες / ιδιώτης, για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/EK, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη".

"6. Στο πλαίσιο της κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 Αποστολής του ως φορέα για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και πέραν των λοιπών κατά τον παρόντα νόμο αρμοδιοτήτων του, ο Συνήγορος του Πολίτη,

α) παρέχει συνδρομή προς τα θύματα διακρίσεων λόγω φύλου, διαμεσολαβώντας με κάθε πρόσφορο τρόπο για την αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Εφόσον η διαμεσολάβηση αυτή δεν επιφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει το πόρισμα του στον καθ' ύλην αρμόδιο φορέα για την άσκηση της πειθαρχικής ή και κυρωτικής αρμοδιότητας, ο οποίος οφείλει να ενημερώσει περί αυτού τον Συνήγορο του Πολίτη.

β) διενεργεί έρευνα σύμφωνα με το άρθρο 4,

γ) δημοσιεύει ειδικές εκθέσεις για την εφαρμογή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, οι οποίες περιλαμβάνουν και εισηγήσεις μέτρων για την εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου. Οι εκθέσεις αυτές κοινοποιούνται, πέραν των οριζομένων στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,

δ) διατυπώνει γνώμη, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν ερωτήματος άλλης δημόσιας αρχής, ως προς την ερμηνεία διατάξεων του παρόντος νόμου,

ε) ανταλλάσσει πληροφορίες με ομόλογους φορείς των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με αρμόδιους ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων που έχει συσταθεί με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1922/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 403) και

στ) συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής

Ασφάλισης, τους κοινωνικούς εταίρους, τις επιχειρήσεις και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις προς ενημέρωση και διάδοση των καλών πρακτικών ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες στην απασχόληση, την εργασία και την επαγγελματική δραστηριότητα και για τη διοργάνωση σχετικών επιμορφωτικών εκδηλώσεων."

Με το άρθρο 20 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 4 παρ. 4 ν. 3094/2003 που έχει ως εξής:

«Άρθρο 4

Διαδικασία έρευνας

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως προσώπων. Ο Συνήγορος του Πολίτη δέχεται επίσης αναφορές από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο παιδί ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα ή συγγενή κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου έως το δεύτερο βαθμό, τον επίτροπο ή τον προσωρινό επίτροπο, καθώς και από τρίτο πρόσωπο που έχει άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ως παιδί νοείται όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπαγγέλτως.

"Δύναται, επίσης, να μην ανακοινωθεί το όνομα και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του προσώπου που κατέθεσε αναφορά, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, εφόσον το ζητήσει εγγράφως ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος και εφόσον η διερεύνηση της αναφοράς είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος. Αν εκ των πραγμάτων η διερεύνηση δεν είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος, ο ενδιαφερόμενος ειδοποιείται ότι η αναφορά του θα τεθεί στο αρχείο, εφόσον ο ίδιος δεν συναινέσει εγγράφως στην ανακοίνωση του ονόματός του."

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει παρανομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενο τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

4. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στον Συνήγορο του Πολίτη, καταχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της αναφοράς δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μέσου ή βοηθήματος και δεν εξαρτάται από την παράλληλη αίτηση θεραπείας, ιεραρχικής προσφυγής ή ενδικοφανούς προσφυγής. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί, προτού επιληφθεί της υποθέσεως, να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο να ασκήσει διοικητική προσφυγή. Σε περίπτωση που ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασίσει το αρμόδιο όργανο ή παρέλθει άπρακτη προθεσμία τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προδήλως αόριστη, αβάσιμη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό ή κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητεί τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ή άλλων ελεγκτικών σωμάτων της

Διοίκησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη. Κατά την εξέταση εγγράφων και άλλων στοιχείων, που βρίσκονται στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας.

Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπραξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό.

"Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού και για την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί, με ειδικά αιτιολογημένο έγγραφο του, από ιδιώτη που κατονομάζεται στην αναφορά, έγγραφα ή άλλα στοιχεία για την υπόθεση. Τα στοιχεία αυτά παρέχονται εφόσον δεν παραβιάζεται η νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο έρευνας για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, δεν μπορεί να αντιταχθεί στον Συνήγορο ο χαρακτηρισμός των αιτούμενων στοιχείων ως απορρήτων. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται να διασφαλίζει το προσωπικό και επαγγελματικό απόρρητο των ιδιωτών και να μη δημοσιοποιεί στοιχεία που μπορεί να καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό τους. Αν ο ιδιώτης αρνείται να παράσχει τα παραπάνω στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή δημόσιας υπηρεσίας ή επαγγελματικού συλλόγου κατά περίπτωση, καθώς και της εισαγγελικής αρχής."

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το απαιτεί η φύση της υπόθεσης, μπορεί να συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες, διαμεσολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτει προθεσμία, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν η αναφορά στρέφεται κατά ιδιώτη, προβαίνει σε όλες τις

ενδεικνυόμενες ενέργειες, προκειμένου να εξαλειφθούν τα προβλήματα που έχουν τεθεί υπόψη του και προτείνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ενδιαφερόμενου παιδιού. Ειδικότερα, όταν οι συνθήκες λειτουργίας ενός νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, μπορεί να προτείνει τα αναγκαία οργανωτικά και λειτουργικά μέτρα. Το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώσει τον Συνήγορο του Πολίτη για τα μέτρα που έχει λάβει ή προτίθεται να λάβει, εντός της προθεσμίας που το έχει ταχθεί. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

9. Το προσωπικό της Αρχής υπέχει καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα και στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα, κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

"10. Λειτουργός ή υπάλληλος ο οποίος αρνείται να συνεργασθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη με σκοπό να παρακωλύσει ή να αποτρέψει τη διεξαγωγή έρευνας, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο εφόσον υποβληθεί σχετική έκθεση από την Ανεξάρτητη Αρχή προς τον αρμόδιο Εισαγγελέα."

11. Αρνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με τον Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγο αντικατάστασής τους.

Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμόδιο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τάσσει εύλογη προθεσμία εν όψει των περιστάσεων, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας παραγγέλλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφό του προς το αρμόδιο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαίτιου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παράλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελέγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρό λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παύσης.

12. Αν προκύψουν αποχρώσες ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμόδιο εισαγγελέα. Για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού, αν κριθεί ότι παρίσταται ανάγκη παρέμβασης της αρμόδιας δικαστικής αρχής ή άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή φορέα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει σε αυτούς σχετική έκθεση.

Με το άρθρο 22 του σχεδίου νόμου καταργείται ο Ν. 3304/2005, ο οποίος έχει ως εξής:

«Νόμος 3304/2005

Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο: 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η θέσπιση του γενικού πλαισίου ρυθμίσεως για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, σύμφωνα με τις Οδηγίες 2000/43/EK του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και 2000/78/EK του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο: 2

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης

1. Απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διάκριση για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.

«2. Ως διάκριση νοείται και η παρενόχληση, η οποία εκδηλώνεται με ανεπιθύμητη συμπεριφορά που σχετίζεται με έναν από τους λόγους του άρθρου 1 και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.».

3. Ως διάκριση νοείται επίσης οποιαδήποτε εντολή για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος προσώπου για οποιονδήποτε από τους αναφερόμενους στο άρθρο 1 λόγους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΦΥΛΕΤΙΚΗΣ Η ΕΘΝΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

Αρθρο: 3
Η έννοια των διακρίσεων

- Προκειμένου για διακρίσεις ένεκα φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής:
- Συντρέχει άμεση διάκριση, όταν, για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση.
  - Συντρέχει έμμεση διάκριση, όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα ορισμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξής του είναι πρόσφορα και αναγκαία.

Αρθρο: 4
Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος και του άρθρου 5, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα όσον αφορά:

- τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, καθώς και τους όρους υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης,
- την πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και επαγγελματικού αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας,
- τους όρους και τις συνθήκες εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τις απολύσεις και τις αμοιβές,
- την ιδιότητα του μέλους και τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη συμμετοχή σε αυτές,
- την κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης,
- τις κοινωνικές παροχές,
- την εκπαίδευση,
- την πρόσβαση στη διάθεση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που διατίθενται (συναλλακτικά) στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της στέγης.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπεται διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και δεν θίγουν τις διατάξεις που ρυθμίζουν την είσοδο και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ υπηκοότητας στην επικράτεια, ούτε τη μεταχείριση που συνδέεται με τη νομική κατάστασή τους ως ιθαγενών τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ ιθαγένειας.

Αρθρο: 5
Ουσιαστικές και καθοριστικές επαγγελματικές προϋποθέσεις

Κατά παρέκκλιση των άρθρων 2 παράγραφος 1 και 3, δεν συνιστά ανεπίτρεπτη διάκριση η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε χαρακτηριστικό σχετικό με τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, το οποίο, λόγω της φύσης ή του πλαισίου των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση και εφόσον ο οικείος σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση ανάλογη.

Άρθρο: 6

Θετική δράση

Δεν συνιστά διάκριση η λήψη ή η διατήρηση ειδικών μέτρων με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων, λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

**ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ Η ΆΛΛΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ,
ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ, ΗΛΙΚΙΑΣ Η ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

Άρθρο: 7

Η έννοια των διακρίσεων

1. Προκειμένου για διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης: α) συντρέχει άμεση διάκριση, όταν, για έναν από τους λόγους αυτούς, ένα πρόσωπο υφίσταται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση.

β) συντρέχει έμμεση διάκριση, όταν μια φαινομενικά ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα ορισμένων θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ορισμένης αναπηρίας, μιας ορισμένης ηλικίας ή ενός ορισμένου γενετήσιου προσανατολισμού, σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα. Δεν συνιστά ανεπίτρεπτη έμμεση διάκριση τέτοια διάταξη, κριτήριο ή πρακτική, όταν δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξής του είναι πρόσφορα και αναγκαία ή όταν αφορά άτομα με αναπηρία και μέτρα που λαμβάνονται υπέρ αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του παρόντος και το άρθρο 21 παράγραφος 6 του Συντάγματος.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την τήρηση της δημόσιας ασφάλειας, τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης, την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας και την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.

Άρθρο: 8

Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου τούτου και του άρθρου 9, η κατά τον παρόντα νόμο αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, όσον αφορά:

α) τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, καθώς και τους όρους υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης,

β) την πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και επαγγελματικού αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας,

γ) τους όρους και τις συνθήκες εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τις απολύσεις και τις αμοιβές,

δ) την ιδιότητα του μέλους και τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη συμμετοχή σε αυτές.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπεται διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και δεν θίγουν τις διατάξεις που ρυθμίζουν την είσοδο και την παραμονή ιθαγενών τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ ιθαγένειας στην επικράτεια, ούτε τη μεταχείριση που συνδέεται με τη νομική κατάστασή τους ως ιθαγενών τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ ιθαγένειας.

3. Η κατά τον παρόντα νόμο αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού δεν εφαρμόζεται στις πάσης φύσεως παροχές που προσφέρουν τα δημόσια συστήματα ή τα εξομοιούμενα προς τα δημόσια, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσης ή πρόνοιας.

4. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας, καθόσον αφορά σε διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας ή αναπτηρίας σχετικής με την Υπηρεσία.

Αρθρο: 9

Επαγγελματικές απαιτήσεις

1. Κατά παρέκκλιση των άρθρων 2 παράγραφος 1 και 7 παράγραφος 1, δεν συνιστά ανεπίτρεπτη διάκριση η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε χαρακτηριστικό σχετικό με τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την ηλικία, αναπτηρία ή το γενετήσιο προσανατολισμό, το οποίο, λόγω της φύσης των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου αυτές ασκούνται, αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση και εφόσον ο οικείος σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση ανάλογη.

2. Η διαφορετική μεταχείριση που εδράζεται στις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις ενός προσώπου δεν συνιστά διάκριση, όταν, λόγω της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου ασκούνται, οι πεποιθήσεις αυτές αποτελούν ουσιώδη, θεμιτή και δικαιολογημένη επαγγελματική απαίτηση. Ο παρών νόμος δεν θίγει υφιστάμενες διατάξεις και πρακτικές που αφορούν σε επαγγελματικές δραστηριότητες στο πλαίσιο των εκκλησιών, καθώς και οργανώσεων ή ενώσεων, η δεοντολογία των οποίων εδράζεται σε θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση ασκείται τηρουμένων των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου και δεν μπορεί να αιτιολογεί διάκριση η οποία βασίζεται σε άλλους λόγους. Δεν θίγεται επίσης το δικαίωμα των εκκλησιών ή άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών, των οποίων η δεοντολογία εδράζεται σε θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, να απαιτούν από τα πρόσωπα που εργάζονται για λογαριασμό τους συμπεριφορά καλής πίστης και συμμόρφωσης προς τη δεοντολογία τους.

Αρθρο: 10

Εύλογες προσαρμογές για τα άτομα με αναπτηρία

Για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης έναντι ατόμων με αναπτηρία, ο εργοδότης υποχρεώνεται στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου τα άτομα αυτά να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτήν και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. Δεν θεωρείται δυσανάλογη η επιβάρυνση, όταν

αντισταθμίζεται από μέτρα προστασίας που λαμβάνονται στο πλαίσιο άσκησης της πολιτικής υπέρ των ατόμων με αναπηρία.

Άρθρο: 11

Δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας

- Κατά παρέκκλιση του άρθρου 7 παρ. 1 δεν συνιστά διάκριση η διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, εφόσον η μεταχείριση αυτή προβλέπεται στο νόμο προς εξυπηρέτηση σκοπών της πολιτικής της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, τα δε μέσα επίτευξης των σκοπών αυτών είναι πρόσφορα και αναγκαία. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει:
  - την καθιέρωση ειδικών συνθηκών τόσο για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, όσο για την απασχόληση και εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων απόλυσης και αμοιβής, για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζομένους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους,
  - τον καθορισμό ελάχιστων ορίων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην απασχόληση για την πρόσβαση σε αυτήν ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση,
  - τον καθορισμό ανώτατου ορίου ηλικίας για την πρόσληψη, με βάση την απαιτούμενη κατάρτιση για τη συγκεκριμένη θέση εργασίας ή την ανάγκη εύλογης περιόδου απασχόλησης πριν από τη συνταξιοδότηση.
- Κατά παρέκκλιση του άρθρου 7, δεν συνιστά διάκριση λόγω ηλικίας, όσον αφορά στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ο καθορισμός ηλικίας για την ένταξη ή την αποδοχή, σε παροχές συνταξιοδότησης ή αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένου και του καθορισμού για τα καθεστώτα αυτά διαφορετικού ορίου ηλικίας για εργαζόμενους ή για ομάδες ή κατηγορίες εργαζομένων και της χρήσης στο πλαίσιο των συστημάτων αυτών κριτηρίων ηλικίας στους αναλογιστικούς υπολογισμούς, υπό τον όρο ότι αυτό δεν καταλήγει σε διακρίσεις λόγω φύλου.

Άρθρο: 12

Θετική δράση και ειδικά μέτρα

- Δεν συνιστά διάκριση η λήψη ή η διατήρηση ειδικών μέτρων με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων, λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- Δεν συνιστά διάκριση, όσον αφορά στα άτομα με αναπηρία, η θέσπιση ή η διατήρηση διατάξεων που αφορούν στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας ή μέτρων που αποβλέπουν στη δημιουργία ή τη διατήρηση προϋποθέσεων ή διευκολύνσεων για τη διαφύλαξη ή την ενθάρρυνση της ένταξής τους στην απασχόληση και την εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο: 13

Παροχή προστασίας

- Σε περίπτωση μη τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο διοικητικής δράσης, παρέχεται στον βλαπτόμενο, πέραν της δικαστικής προστασίας, προστασία και

κατά τα άρθρα 24 έως και 27 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 ΦΕΚ 45 Α).

2. Η λήξη της σχέσης, στο πλαίσιο της οποίας συντελέστηκε η προσβολή, δεν αποκλείει την προστασία από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

3. Νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν σκοπό τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού μπορούν να αντιπροσωπεύουν τον βλαπτόμενο ενώπιον των δικαστηρίων και να τον εκπροσωπούν ενώπιον οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή διοικητικού οργάνου, εφόσον προηγουμένως παρασχεθεί η συναίνεσή του με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο θα φέρει θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.

Άρθρο: 14

Βάρος αποδείξεως

1. Όταν ο βλαπτόμενος προβάλλει ότι δεν τηρήθηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης και αποδεικνύει ενώπιον δικαστηρίου ή αρμόδιας διοικητικής αρχής πραγματικά γεγονότα από τα οποία μπορεί να συναχθεί άμεση ή έμμεση διάκριση, το αντίδικο μέρος φέρει το βάρος να αποδείξει στο δικαστήριο, ή η διοικητική αρχή να θεμελιώσει, ότι δεν συνέτρεξαν περιστάσεις που συνιστούν παραβίαση της αρχής αυτής.

2. Η ρύθμιση της ανωτέρω παραγράφου δεν ισχύει στην ποινική δίκη.

3. Η ρύθμιση της παραγράφου 1 ισχύει και στην περίπτωση της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο: 15

Προστασία έναντι αντίμετρων

Η κατά το άρθρο 13 προστασία καταλαμβάνει και απόλυση ή δυσμενή, εν γένει, μεταχείριση προσώπου, η οποία εκδηλώνεται ως αντίμετρο σε καταγγελία ή αίτημα παροχής έννομης προστασίας, για τη διασφάλιση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο: 16

Ποινικές κυρώσεις

1. Όποιος παραβιάζει την κατά τον παρόντα νόμο απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής ή θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, κατά τη συναλλακτική διάθεση αγαθών ή προσφορά υπηρεσιών στο κοινό τιμωρείται με φυλάκιση έξι (6) μηνών μέχρι τριών (3) ετών και με χρηματική πτοινή χιλίων (1.000) έως πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

2. Το άρθρο 3 του ν. 927/1979 (ΦΕΚ 139 Α) καταργείται.

Άρθρο: 17

Διοικητικές κυρώσεις

Η παραβίαση της κατά τον παρόντα νόμο απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης από πρόσωπο που ενεργεί ως εργοδότης, κατά τη σύναψη ή άρνηση σύναψης εργασιακής σχέσης ή στη διάρκεια, λειτουργία, εξέλιξη ή λύση αυτής, συνιστά παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας και κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1

εδάφιο Α του ν. 2639/1998(ΦΕΚ 205 Α), όπως ισχύει, για την οποία επιβάλλεται το προβλεπόμενο από αυτήν τη διάταξη πρόστιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Άρθρο: 18 Κοινωνικός διάλογος

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή του ν. 2232/ 1994 (ΦΕΚ 140 Α), στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της Χώρας και για θέματα κοινωνικής πολιτικής:

α. Συντάσσει ετήσια έκθεση, η οποία καταγράφει τις εξελίξεις ως προς την εφαρμογή του παρόντος νόμου, με ιδιαίτερη αναφορά στους χώρους εργασίας.

β. Απευθύνει προτάσεις στην Κυβέρνηση και τους κοινωνικούς εταίρους για την προώθηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, καθώς και τη λήψη μέτρων κατά των διακρίσεων.

γ. Ενθαρρύνει το διάλογο με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και εν γένει με μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες έχουν ως καταστατικό σκοπό την καταπολέμηση των διακρίσεων για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπτηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

δ. Μεριμνά για την ευρύτερη δημοσιότητα της σχετικής νομοθεσίας και των μέτρων, που λαμβάνονται σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, για την προώθηση των σκοπών του παρόντος νόμου.

Άρθρο: 19 Φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης

1. Φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από δημόσιες υπηρεσίες είναι ο Συνήγορος του Πολίτη. Ως δημόσιες υπηρεσίες νοούνται οι αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 (ΦΕΚ 10 Α).

2. Φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν εκείνων που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο, και με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, είναι η συνιστώμενη με το άρθρο 21 Επιτροπή Ισης Μεταχείρισης.

3. Στον τομέα απασχόλησης και εργασίας, φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν εκείνων που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο είναι το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.). Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Σ.ΕΠ.Ε., ως φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, εφαρμόζεται συμπληρωματικώς το άρθρο 22 του παρόντος νόμου. Το Σ.ΕΠ.Ε., σε ειδικό κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων που δημοσιεύει, αναφέρεται στην εφαρμογή και προώθηση της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης.

4. Συνιστώνται στο Τμήμα Ισότητας Ευκαιριών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας πέντε (5) θέσεις μόνιμου προσωπικού του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού για την επιστημονική υποβοήθηση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, την εξέταση καταγγελιών για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, τη διενέργεια προσπάθειας συμφιλίωσης, τη σύνταξη και υποβολή στο Σ.ΕΠ.Ε. πορίσματος σε περίπτωση αποτυχίας της συμφιλιωτικής δράσης, καθώς και την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση εν γένει με

στόχο την κοινωνική σύγκλιση. Με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων μπορούν να καθορισθούν ειδικότερα προσόντα διορισμού.

Άρθρο: 20

Ημ/νία: 27.01.2005

Κείμενο Αρθρου

1. Το δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 αντικαθίσταται.
2. Το τελευταίο εδάφιο της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 αντικαθίσταται.
3. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 προστίθεται τελευταίο εδάφιο.

Άρθρο: 21

Σύσταση Επιτροπής 1σης Μεταχείρισης

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης Επιτροπή 1σης Μεταχείρισης, η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Δικαιοσύνης.
2. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης ως πρόεδρο, τέσσερα τακτικά μέλη και δύο αναπληρωματικά. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Ως μέλη της Επιτροπής επιλέγονται πρόσωπα που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση ή επαγγελματική εμπειρία, ιδίως σε τομείς που έχουν σχέση με την αποστολή της Επιτροπής. Η θητεία των μελών είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται. Η θητεία των μελών παρατείνεται αυτοδικαίως έως το διορισμό νέων, όχι όμως πέραν των τριών (3) μηνών από την ημερομηνία που έληξε. Σε περίπτωση που, κατά τη διάρκεια της θητείας του, μέλος της Επιτροπής απωλέσει την ιδιότητά του, για το υπόλοιπο της θητείας διορίζεται νέο μέλος. Χρέη γραμματέα ασκεί υπάλληλος της κατά το άρθρο 23 Υπηρεσίας 1σης Μεταχείρισης.
3. Η Επιτροπή συνέρχεται τακτικά τουλάχιστον μία φορά το μήνα και εκτάκτως όποτε συγκληθεί από τον πρόεδρο ή ζητηθεί η σύγκλησή της από δύο τουλάχιστον μέλη. Η Επιτροπή συνεδριάζει νομίμως εφόσον μετέχουν τουλάχιστον τρία μέλη συμπεριλαμβανομένου και του προέδρου. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθορίζει ο πρόεδρος, η δε εισήγηση γίνεται από τον πρόεδρο ή το μέλος της Επιτροπής που ο πρόεδρος ορίζει.
4. Στον πρόεδρο, τα μέλη και τον γραμματέα της Επιτροπής καταβάλλεται μηνιαία αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης.
5. Τα μέλη της Επιτροπής σε περίπτωση που ενάγονται για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους μπορούν να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Άρθρο: 22

Αρμοδιότητες της Επιτροπής 1σης Μεταχείρισης

1. Η Επιτροπή 1σης Μεταχείρισης έχει ως αρμοδιότητες:
  - α) να εποπτεύει την προσπάθεια συμφιλίωσης σε περίπτωση καταγγελίας για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης,
  - β) να διατυπώνει πόρισμα σε περίπτωση που αποτυγχάνει η συμφιλιωτική δράση. Εάν πιθανολογείται η τέλεση αξιόποινης πράξης, το πόρισμα διαβιβάζεται στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών,

γ) να διατυπώνει γνώμη, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν ερωτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης ή αρχής στο πλαίσιο αρμοδιότητας της οποίας εμπίπτει παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ως προς την ερμηνεία διατάξεων του παρόντος νόμου,
δ) να συντάσσει εκθέσεις για την εφαρμογή και προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

2. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί εξέταση και έρευνα, να εξετάζει μάρτυρες και να ζητά από κάθε δημόσια αρχή και ιδιώτη την παροχή πληροφοριών και εγγράφων. Κάθε δημόσια αρχή ή ιδιώτης έχει υποχρέωση να ανταποκρίνεται χωρίς καθυστέρηση στο αίτημα της Επιτροπής. Η Επιτροπή ή ο πρόεδρός της μπορεί να αναθέτει σε μέλος της τη διενέργεια της εν λόγω έρευνας.

3. Ο πρόεδρος της Επιτροπής αναθέτει, για συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση, σε πρόσωπο που υπηρετεί στην υπηρεσία του επόμενου άρθρου, τη διενέργεια προσπάθειας συμφιλίωσης μεταξύ των μερών σε περίπτωση καταγγελίας για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και τη σύνταξη του προβλεπόμενου στην παράγραφο 1 στοιχείο β πορίσματος, παρέχει τις αναγκαίες υποδείξεις και ασκεί τον απαραίτητο έλεγχο.

Αρθρο: 23

Υπηρεσία Ισης Μεταχείρισης

1. Συνιστάται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης Υπηρεσία Ισης Μεταχείρισης σε επίπεδο τμήματος, το οποίο υπάγεται στη Διεύθυνση Νομοθετικού Συντονισμού και Ειδικών Διεθνών Νομικών Σχέσεων για την εξέταση των καταγγελιών για παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, τη διενέργεια προσπάθειας συμφιλίωσης, τη σύνταξη και υποβολή στην Επιτροπή Ισης Μεταχείρισης πορίσματος σε περίπτωση αποτυχίας της συμφιλιωτικής δράσης και τη γραμματειακή και επιστημονική υποβοήθηση της Επιτροπής. Της υπηρεσίας προϊσταται υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού.

2. Για την επίτευξη του έργου της η Υπηρεσία Ισης Μεταχείρισης στελεχώνεται με ειδικό επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Αρθρο: 24

Λοιπές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση, συγκρότηση και λειτουργία της Επιτροπής.

2. Οι αναγκαίες πιστώσεις για τη λειτουργία της Επιτροπής εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Αρθρο: 25

Ο παρών νόμος δεν θίγει ευνοϊκότερες διατάξεις σχετικές με την προώθηση και τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και δεν αποτελεί λόγο μείωσης του υφιστάμενου επιπτέδου παρεχόμενης προστασίας.

Αρθρο: 26

Με την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργείται κάθε νομοθετική και κανονιστική διάταξη και καθίσταται άκυρη κάθε διάταξη που περιλαμβάνεται σε ατομική ή συλλογική σύμβαση, γενικούς όρους συναλλαγών, εσωτερικούς κανονισμούς επιχειρήσεων, καταστατικά κερδοσκοπικών ή μη οργανώσεων, ανεξάρτητων επαγγελματικών οργανώσεων και συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών, η οποία είναι αντίθετη προς την, κατά τον παρόντα νόμο, αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο: 27

Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να επεκταθεί η προστασία που παρέχεται κατά τον παρόντα νόμο για διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και πέραν των τομέων εργασίας και απασχόλησης.

Άρθρο: 28

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.»

Με το άρθρο 58 του σχεδίου νόμου καταργείται το ΠΔ 78/2011 που έχει ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 78/2011

Οργάνωση – αρμοδιότητες Γραφείου Αντιμετώπισης
Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 1 παρ. 15 του ν. 3938/2011 «Σύσταση Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις (Α' 61).
2. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κωδικοποιήθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).
3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
4. Την υπ' αριθμ. 169/2011 Γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, αποφασίζουμε:

Άρθρο: 1

Διάρθρωση - Αρμοδιότητες

Το Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 διαρθρώνεται βάσει των λειτουργικών και επιχειρησιακών του δραστηριοτήτων στα ακόλουθα Κλιμάκια: α. Υποδοχής και Ενημέρωσης Πολιτών, το οποίο είναι αρμόδιο για: αα. Την υποδοχή των πολιτών οι οποίοι προσέρχονται για την υποβολή καταγγελιών ή παραπόνων σε βάρος ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος για πράξεις που εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του και αφορούν αδικήματα και συμπεριφορές που περιλαμβάνονται στην αποστολή του Γραφείου, καθώς και την ενημέρωσή τους αναφορικά με τα δικαιώματά τους και την προβλεπόμενη διαδικασία εξέτασης των εν λόγω καταγγελιών και παραπόνων. ββ. Την παρακολούθηση των εξελίξεων και του αποτελέσματος σε ό,τι αφορά στη διερεύνηση των καταγγελιών και την παροχή σχετικής ενημέρωσης στους καταγγέλλοντες, κατόπιν εγγράφου αιτήσεώς τους. γγ. Την ενημέρωση των πολιτών επί ερωτημάτων αρμοδιότητας του Γραφείου που υποβάλλονται εγγράφως, τηλεφωνικώς, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τηλεομοιότυπου. δδ. Την καταγραφή ανώνυμων καταγγελιών και πληροφοριών που περιέχουν συγκεκριμένα στοιχεία και αφορούν σε πράξεις και συμπεριφορές που ανάγονται στην αποστολή του Γραφείου και την προώθησή τους στην Τριμελή Επιτροπή της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 για αξιολόγηση και περαιτέρω χειρισμό. εε. Τη μέριμνα για τη λειτουργία ειδικής τηλεφωνικής γραμμής για την υποβολή καταγγελιών και της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του Γραφείου. β. Υποβολής και Τεκμηρίωσης Καταγγελιών, το οποίο είναι αρμόδιο για: αα. Την παραλαβή των επώνυμων και γραπτών καταγγελιών που υποβάλλονται στο Γραφείο αυτοπροσώπως από τους πολίτες ή μέσω πληρεξούσιου δικηγόρου ή μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.). ββ. Την καταγραφή προφορικών καταγγελιών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011. γγ. Την επικοινωνία με τους καταγγέλλοντες για περαιτέρω διευκρινίσεις, σε περιπτώσεις μη αυτοπρόσωπης υποβολής των καταγγελιών και εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για την αντικειμενικότερη εκτίμηση των καταγγελούμενων και την πρόοδο της διαδικασίας. δδ. Την αναζήτηση, καταγραφή και συσχέτιση των εγγράφων και λοιπών στοιχείων που είναι αναγκαία για την εκτίμηση της σοβαρότητας κάθε υπόθεσης, αρμοδιότητας του Γραφείου, προκειμένου να αποφασιστεί από την Επιτροπή ο περαιτέρω χειρισμός της. εε. Την υποβολή στην Επιτροπή, για αξιολόγηση και περαιτέρω χειρισμό, των καταγγελιών των προηγουμένων υποπεριπτώσεων. γ. Διοικητικής Υποστήριξης και Στατιστικής, το οποίο είναι αρμόδιο για: αα. Την εξασφάλιση της γραμματειακής υποστήριξης και τη μέριμνα για τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό του Γραφείου. ββ. Την τήρηση αρχείων των υποθέσεων που χειρίστηκε το Γραφείο και προσωπικών δεδομένων και τη διασφάλιση του απορρήτου τους, εφαρμοζομένων, κατά περίπτωση, των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α' 50). γγ. Την καταγραφή και τήρηση στατιστικών στοιχείων για τις υποθέσεις που επελήφθη η Επιτροπή και την ανάρτηση, κατ' έτος, των στοιχείων αυτών στον ιστότοπο του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. δδ. Την καθημερινή ενημέρωση επί δημοσιευμάτων ή εκπομπών των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) που αφορούν σε πτοινικά ή πειθαρχικά αδικήματα του ένστολου προσωπικού των Σωμάτων Ασφαλείας, συνεργαζόμενο προς τούτο με το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, και τη γνωστοποίησή τους στην Τριμελή Επιτροπή και στις αρμόδιες για τη διερεύνηση και την επιβολή των προβλεπομένων κυρώσεων υπηρεσίες. εε. Την παροχή υποστήριξης στον πρόεδρο και στα μέλη της Επιτροπής, στο πλαίσιο εκπλήρωσης των καθηκόντων τους.

Άρθρο: 2
Αρμοδιότητες Επιτροπής και Καθήκοντα Οργάνων

1. Η Τριμελής Επιτροπή του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας έχει τις εξής αρμοδιότητες: α. Αξιολογεί τις καταγγελίες που υποβάλλονται στο Γραφείο ή παραλαμβάνονται από αυτό και αποφασίζει με πράξη της για τον περαιτέρω χειρισμό τους σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011. β. Επιλαμβάνεται περιστατικών αρμοδιότητας του Γραφείου, κατόπιν εντολής του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ή και αυτεπαγγέλτως παραγγέλλοντας σχετική έρευνα, ύστερα από πληροφορίες με συγκεκριμένα στοιχεία για πράξεις ή συμπεριφορές που τελέστηκαν ή εκδηλώθηκαν από ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος και ανάγονται στην αποστολή του Γραφείου. γ. Εξετάζει τους πειθαρχικούς φακέλους που διαβιβάζονται σ' αυτήν από τις Διευθύνσεις Προσωπικού των οικείων Αρχηγείων των Σωμάτων του Υπουργείου και αφορούν σε υποθέσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε βάρος της Ελλάδας για παράβαση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και διαπιστώνονται σ' αυτήν ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης. Ακολούθως, λαμβάνοντας υπόψη της ιδίως όσα έκανε δεκτά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αποφασίζει: αα. είτε την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011, διαβιβάζοντας προς τούτο την απόφασή της με όλα τα στοιχεία του φακέλου στον Αρχηγό του οικείου Σώματος, ββ. είτε την επιστροφή του φακέλου στη Διεύθυνση Προσωπικού του οικείου Αρχηγείου, προκειμένου να τεθεί στο αρχείο, εφόσον κρίνει ότι δεν απαιτείται η εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης. δ. Προτείνει στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη τη διερεύνηση από μέλος της Επιτροπής σοβαρής καταγγελίας ή περιστατικού αρμοδιότητας του Γραφείου. ε. Ενημερώνει, με σχετική αναφορά, τακτικά κάθε δύο (2) μήνες και έκτακτα σε κάθε σοβαρή περίπτωση, τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη για θέματα συμπεριφοράς του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος προς τους πολίτες, με βάση καταγγελίες ή παράπονα που έχουν υποβληθεί στο Γραφείο και, ειδικότερα, για τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους από τις αρμόδιες Υπηρεσίες των Σωμάτων και για τις ποινές που έχουν επιβληθεί στους παραβάτες. στ. Αποφασίζει λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 (Α' 45) και του ν. 2472/1997, επί των αιτημάτων που υποβάλλονται στο Γραφείο και αφορούν στην πρόσβαση επί των στοιχείων φακέλων που καταρτίστηκαν στο πλαίσιο της πειθαρχικής διερεύνησης υποθέσεων από μέλη της Επιτροπής ή κατόπιν αποφάσεώς της από αρμόδιες Υπηρεσίες των Σωμάτων. ζ. Εκτιμά τον τρόπο χειρισμού και παρακολουθεί το χρόνο ολοκλήρωσης της έρευνας των πειθαρχικών υποθέσεων που αναθέτει στις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, διατυπώνοντας, σε συντρέχουσα περίπτωση, σχετικές παρατηρήσεις και επισημάνσεις στις οποίες τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα υποχρεούνται να συμμορφώνονται. η. Καταρτίζει και υποβάλλει στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, κατά το μήνα Ιανουάριο κάθε έτους, έκθεση για τις δραστηριότητες του Γραφείου κατά το προηγούμενο έτος. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζει, αναλύει και αξιολογεί συνολικά την παραβατική συμπεριφορά του ένστολου προσωπικού των Σωμάτων Ασφαλείας προς τους πολίτες και καταγράφει τις διαπιστώσεις της αναφορικά με τα αίτια εκδήλωσης της συμπεριφοράς αυτής. Επίσης, αξιολογεί τα πορίσματα των αρμόδιων πειθαρχικών οργάνων των Σωμάτων και προτείνει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής, μέτρα αντιμετώπισης της παραβατικής συμπεριφοράς του εν λόγω προσωπικού, βελτίωσης του πειθαρχικού ελέγχου και αναβάθμισης της λειτουργίας του Γραφείου. θ. Μεριμνά για την υλοποίηση

των εντολών του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

2. Ο πρόεδρος της Επιτροπής ασκεί τη διοίκηση του Γραφείου και ευθύνεται για την ομαλή λειτουργία και την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής του. Στο πλαίσιο αυτό: α. Κατανέμει το προσωπικό του Γραφείου στα επιμέρους Κλιμάκια ανάλογα με τις ανάγκες τους. β. Ορίζει τους προϊσταμένους των Κλιμακίων, βάσει των ειδικότερων προσόντων τους και των ισχουσών διατάξεων. γ. Καθορίζει τις προτεραιότητες του Γραφείου, οργανώνει τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιών και παρέχει στο προσωπικό τις αναγκαίες οδηγίες και κατευθύνσεις για την ακριβή εκτέλεση των καθηκόντων του. δ. Προεδρεύει της Επιτροπής και καθορίζει τα προς συζήτηση θέματα. ε. Ενημερώνει άμεσα τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη για κάθε σοβαρό, έκτακτο ή ιδιαίτερο γεγονός αρμοδιότητας του Γραφείου. στ. Επικοινωνεί και συνεργάζεται με τους Αρχηγούς της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, τον Συνήγορο του Πολίτη, τους εισαγγελικούς λειτουργούς που εποπτεύουν τις Υπηρεσίες Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, καθώς και με τους προϊσταμένους των Υπηρεσιών αυτών και γενικά με οποιαδήποτε Αρχή. Φορέα και δημόσια υπηρεσία ή υπηρεσία του ευρύτερου δημόσιου τομέα κρίνει σκόπιμο για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής του Γραφείου. ζ. Ενημερώνει τον Αρχηγό του οικείου Σώματος για καταγγελίες ή περιστατικά που περιέρχονται στο Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας και αφορούν τις Υπηρεσίες Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

3. Τα μέλη της Επιτροπής, παρέχουν συνδρομή στον Πρόεδρο αυτής στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του και έχουν τα εξής, ειδικότερα καθήκοντα: α. Διερευνούν περιπτώσεις σοβαρών καταγγελιών ή περιστατικών της παραγράφου 1 του ν. 3938/2011 κατόπιν εντολής του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, μεριμνώντας στην περίπτωση αυτή για την ενημέρωση του Αρχηγού του οικείου Σώματος, ώστε να ανασταλεί η τυχόν ασκηθείσα πειθαρχική δίωξη και να διαβιβαστούν άμεσα στο Γραφείο για συσχέτιση όλα τα συναφή με την υπόθεση, συλλεχθέντα στοιχεία. β. Υποβάλλουν στον Αρχηγό του οικείου Σώματος το πόρισμα της πειθαρχικής έρευνας που ενήργησαν κατόπιν εντολής του Υπουργού μαζί με το φάκελο της σχετικής πειθαρχικής δικογραφίας, για την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου. γ. Συμμετέχουν στις εργασίες της Επιτροπής και εκτελούν κάθε πρόσθετο έργο που τους αναθέτει ο Πρόεδρος, στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής του Γραφείου.

4. Οι προϊστάμενοι των Κλιμακίων διευθύνουν, εποπτεύουν, ελέγχουν και συντονίζουν τις εργασίες του Κλιμακίου τους και παρέχουν τις αναγκαίες προς τούτο εντολές και οδηγίες στο προσωπικό. Επίσης, κάθε δύο μήνες υποβάλλουν στην τριμελή Επιτροπή έκθεση αναφορικά με τη δραστηριότητα των Κλιμακίων τους, προτείνουν τρόπους βελτίωσης των εφαρμοζόμενων διαδικασιών και μεθόδων και μεριμνούν για την ασφαλή καταχώριση και προστασία του πληροφοριακού υλικού και των στοιχείων που διαχειρίζεται το Γραφείο στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής του.

5. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής αναπληρώνονται από τους αναπληρωτές τους και οι προϊστάμενοι των Κλιμακίων από τον κατά βαθμό ανώτερο ή αρχαιότερο παρόντα υφιστάμενό τους.

Αρθρο: 3 Στελέχωση Γραφείου - Προσωπικό

1. Στο Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας αποσπώνται μέχρι είκοσι πέντε έναντολοι και μέχρι δέκα μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου πολιτικοί υπάλληλοι της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος οι οποίοι

συγκεντρώνουν σε επαρκή βαθμό τα οριζόμενα στην παράγραφο 13 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 ειδικότερα προσόντα. Ο ακριβής κατά Σώμα, βαθμό, κατηγορία και ειδικότητα αριθμός του προσωπικού που αποσπάται καθορίζεται αναλογικά, βάσει της συνολικής οργανικής δύναμης κάθε Σώματος, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στην ίδια διάταξη απόφασης του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη.

2. Ως προϊστάμενοι των Κλιμακίων ορίζονται ανώτεροι αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος.

3. Οι εκθέσεις αξιολόγησης του αποσπασμένου στο Γραφείο Αντιμετώπισης Αυθαιρεσίας ένστολου προσωπικού συντάσσονται από τον ανώτερο ή αρχαιότερο του αξιολογούμενου αξιωματικού του οικείου Σώματος και υπόκεινται σε γνωματεύσεις από τους αξιωματικούς που είναι αρμόδιοι προς τούτο για τις εκθέσεις αξιολόγησης του λοιπού προσωπικού, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι εκθέσεις αξιολόγησης των προϊσταμένων των κλιμακίων συντάσσονται από τους διευθυντές των Διευθύνσεων Προσωπικού των Αρχηγείων των οικείων Σωμάτων και γνωματεύουν επ' αυτών οι αρμόδιοι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, αξιωματικοί. Στην τελευταία περίπτωση, οι συντάκτες ζητούν πληροφορίες για τα ουσιαστικά προσόντα των αξιολογούμενων από τον πρόεδρο της τριμελούς Επιτροπής του Γραφείου προς έκφραση γνώμης.

4. Ο πειθαρχικός έλεγχος του ένστολου προσωπικού των κλιμακίων ασκείται από τους προερχόμενους από το ίδιο Σώμα ιεραρχικά προϊσταμένους του, σύμφωνα με το ισχύον στο Σώμα αυτό πειθαρχικό δίκαιο.

5. Για την αξιολόγηση, τον πειθαρχικό έλεγχο και άλλα συναφή με την υπηρεσιακή κατάσταση του πολιτικού προσωπικού ζητήματα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.3528/2007 (Α' 26), όπως ισχύουν κάθε φορά.

6. Το προσωπικό του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας έχει καθήκον εχεμύθειας για πληροφορίες ή στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του. Η παράβαση του καθήκοντος αυτού, πέραν των προβλεπομένων από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις κυρώσεων, αποτελεί και λόγο άμεσης απομάκρυνσης των παραβατών από το Γραφείο.

Άρθρο: 4

Τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων – Συνεργασία και υποχρεώσεις Υπηρεσιών

1. Για την εκπλήρωση της αποστολής του το Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας συνεργάζεται με τα Αρχηγεία, τις Υπηρεσίες Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, την Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, καθώς και με άλλες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, με τις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές, τον Συνήγορο του Πολίτη, καθώς και με άλλες αρμόδιες κρατικές ή ανεξάρτητες Αρχές, Υπηρεσίες Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οργανώσεις, Σωματεία, εκπροσώπους ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων και γενικά με οποιονδήποτε νόμιμο φορέα ή ιδιώτη που εκδηλώνει ενδιαφέρον ή μπορεί να συμβάλλει στη διερεύνηση υποθέσεων αρμοδιότητας του Γραφείου.

2. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος και του Πυροσβεστικού Σώματος οφείλουν να ενημερώνουν άμεσα το Γραφείο σε κάθε περίπτωση που διεξάγουν έρευνα ή ενεργούν διοικητική εξέταση, κατόπιν καταγγελίας που περιέχει συγκεκριμένα στοιχεία ή σαφείς ενδείξεις τέλεσης των αναφερομένων στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 πράξεων του ένστολου προσωπικού τους και να παρέχουν σ' αυτό, μετά την ολοκλήρωση διερεύνησης της υπόθεσης, τα αιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες. Ομοίως, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι υπηρεσίες

του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να ανταποκρίνονται στα αιτήματα του Γραφείου και να παρέχουν σ' αυτό έγγραφα και στοιχεία σχετικά με τις διερευνούμενες υποθέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του ιδίου άρθρου. Σε κάθε περίπτωση, τόσο οι Υπηρεσίες των υπαγομένων στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Σωμάτων Ασφαλείας όσο και οι λοιπές δημόσιες Υπηρεσίες και οι Υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παρέχουν άμεση και ουσιαστική συνδρομή στο προσωπικό του Γραφείου προς το σκοπό εκπλήρωσης της αποστολής του.

3. Οι Αρχηγοί των υπαγόμενων στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Σωμάτων Ασφαλείας οφείλουν να διαβιβάζουν στο Γραφείο τους φακέλους και τα στοιχεία που αφορούν υποθέσεις σοβαρών καταγγελιών ή περιστατικών των οποίων η διερεύνηση έχει ανατεθεί σε μέλος της Τριμελούς Επιτροπής, να αναστέλλουν στην περίπτωση αυτή, την τυχόν ασκηθείσα πειθαρχική δίωξη και να μεριμνούν για την άσκηση του προβλεπόμενου πειθαρχικού ελέγχου στους παραβάτες μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας πειθαρχικής διερεύνησης της υπόθεσης και την παραλαβή του σχετικού πορίσματος. Επίσης, οφείλουν να διατάσσουν νέα έρευνα κατόπιν σχετικής απόφασης του Γραφείου που διαβιβάζεται σ' αυτούς, για τις υποθέσεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του παρόντος.

4. Τα αρμόδια για τη διενέργεια πειθαρχικού ελέγχου όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος υποχρεούνται να εξετάζουν κατά προτεραιότητα κάθε πειθαρχική υπόθεση που αφορά σε πράξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 και τους ανατίθεται από την Επιτροπή, να συμμορφώνονται προς τις τυχόν παρατηρήσεις αυτής που αφορούν στη διερεύνηση της υπόθεσης και να γνωστοποιούν στο Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας το αποτέλεσμα της πειθαρχικής έρευνας που τους ανατέθηκε.

5. Η πειθαρχική έρευνα, η οποία διενεργείται είτε από μέλος της Επιτροπής είτε από τα αρμόδια προς τούτο όργανα των Σωμάτων, κατόπιν σχετικής απόφασης της Επιτροπής, διέπεται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου, του οικείου Σώματος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 3938/2011 που αναφέρεται στον υπολογισμό του χρόνου παραγραφής των αδικημάτων, τα οποία διερευνήθηκαν εκ νέου κατόπιν σχετικής απόφασης της Επιτροπής και ενόψει προηγούμενης καταδικαστικής απόφασης από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για παράβαση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ν.δ. 53/1974, ΦΕΚ Α' 256), με την οποία διαπιστώθηκαν ελλείψεις ή δεν αξιολογήθηκαν στοιχεία στο πλαίσιο της αρχικής πειθαρχικής διαδικασίας και έρευνας.

Αρθρο: 5
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2011

